

РОЗДІЛ УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 15 (1015) • Середа, 25 січня 1995 року • Ціна договірна

Пропонується негайна консервація низки неплатоспроможних підприємств

Рада регіонів за участю Президента України і глави парламенту обговорила проблеми зовнішньоекономічної діяльності та приватизації

Виступаючи на засіданні Ради регіонів у Києві, А. Кучма заявив, що «цих заходів треба вживати вже сьогодні».

За словами А. Кучми, багато які підприємства в Україні стали неплатоспроможні через більш високі ціни на енергоносії, аніж в Росії.

А. Кучма підтвердив потребу негайного одержання Україною кредитів від міжнародних фінансових організацій, які мають бути спрямовані на фінансування критичного імпорту. «Ми не можемо сподіватися на безоплатні поставки енергоносіїв з Росії», — заявив він.

За його словами, «політика штучної самоізоляції України, насамперед від Росії, завдала шкоди економіці країни».

На засіданні Ради регіонів обговорювалося питання про зовнішньоекономічну діяльність, а також питання прискорення приватизації. В обговоренні питання про приватизацію взяв участь Голова Верховної Ради Олександр Мороз.

Після засідання Ради регіонів відбулася зустріч для журналістів наради за участю Президента України, Голови Верховної Ради і голів облрад.

Необхідна умова вступу України до Ради Європи — прийняття нової Конституції

Прийняття нової Конституції, що його висуває Рада Європи перед Україною як обов'язкову умову вступу до цієї організації, не формальна вимога, а вимога по суті, заявив після прибуття до Києва політичний радник директорату РЕ Іржі Вога.

За його словами, головним для Ради Європи є не стільки фіксація певних прав людини в Основному Законі, скільки впевненість у тому, що «всі внутрішні механізми країни матимуть змогу виконувати великий комплекс обов'язків щодо їхнього дотримання».

І. Вога повідомив, що докладну доповідь про відповідність нинішньої Конституції і законодавства України європейським стандартам буде подано на розгляд парламентської асамблеї РЕ, яка розпочинає свою роботу 30 січня. В її роботі може взяти участь також парламентська делегація України, що має статус запрошеного члена.

Президент України
Леонід КУЧМА
підписав Указ
"Про прискорення
приватизації майна в
агропромисловому
комплексі"

(Читайте на 2-й стор.).

ПЛУГ МАТИМЕ ГОСПОДАРЯ?

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

Продиктовано в номер

Бої «місцевого значення»

У Грозному думка канонада, точачись вуличні бої. Мождажеди, мабуть, зрозуміли, що місто їм не відстояти, маленькими групами «просочуються» через позиції російських військ і залишають столицю Чечні: йдуть у гори, аби готувати партизанську війну. Місцеві засоби масової інформації повідомили, що в одному з боїв убито йорданського пілота чеченського походження. Він приїхав до Чечні в серпні минулого року, щоб зайнятися там бізнесом. Після введення російських військ пішов до збройних формувань А. Аушева. Перших втрат зазнав полк морських піхотинців Тихоокеанського ВМФ, який прибув до Чечні два тижні тому. Одні військовослужбовці загинули, троє тихоокеанців поранені. До речі, відправка цього полку до Чечні викликала неоднозначну реакцію у Примор'ї. Тамтешній комітет солдатських матерів рішуче протестує проти участі їхніх синів у бойових діях. 14 офіцерів — морських піхотинців відмовилися їхати до Чечні.

Для АЕС потрібні технології

У Києві з візитом побувала делегація Групи ядерних постачальників на чолі з головою цієї організації, постійним представником Іспанії при міжнародних організаціях у Відні, послом Х. Іттурріагою. Група ядерних постачальників — неформальна міжнародна

організація, до складу якої входять 30 країн. У її рамках узгоджують заходи щодо контролю за міжнародними передачами ядерних матеріалів, обладнання і технологій.

Учась у заходах, які вживаються в рамках групи, розширять можливості співробітництва України в сфері мирного використання ядерної енергії, створить сприятливі умови для імпорту матеріалів і технологій, необхідних для нормального функціонування АЕС.

А пролітаючи, махну тобі крилом

Найближчим часом до Києва прибудуть експерти Військо-повітряних сил Росії, які разом із українськими колегами оцінять технічний стан українських стратегічних бомбардувальників Ту-160 та Ту-95. Про це повідомив на брифінгу в МО України начальник прес-служби підполковник Олександр Клаубань. Таким чином у завершальну стадію вступають тривалі переговори щодо продажу Україною усіх цих найсучасніших літаків РФ (як таких, що не «випускються» в українську військову доктрину). Довірності про майбутню експертну оцінку досягнуто на зустріч військових делегатів двох країн в Києві. Делегації очолювали командувач ВПС України генерал-лейтенант Володимир Антонович та начальник штабу дальньої авіації ВПС Росії генерал-лейтенант Анатолій Проскурин.

TACIS надать допомогу у реорганізації сільського господарства

В Україні у рамках програми TACIS почалося здійснення проекту з надання допомоги українському уряду у проведенні економічних реформ у сільському господарстві і виробництві продуктів харчування.

Це перший найбільш масштабний проект, який здійснюється Європейським Співтовариством в Україні, покликаний сприяти формуванню сільськогосподарської політики і поданий на найвищому урядовому рівні, повідомив агентству «Інтерфакс-Україна» координатор проекту Чарльз Куртуа.

Реалізація проекту з основним бюджетом у 6,5 мільйона доларів США розпочинає на 2,5 року. Проект здійснює консорціум фірм Agre (Бельгія), Engosist (Франція), Ogilvy Adams & Rinehart (Німеччина) та Secofisa (Іспанія).

Протягом 1995 року на базі Луганської, Кіровоградської та Чернівецької областей у рамках програми технічної допомоги країнам СНА (TACIS) розпочинається реалізація п'ятирічного проекту структурної перестройки системи управління АПК України. Бюджет цього проекту становить 5 мільйонів євро.

У російській столиці з робочим візитом

Учора в Москві Президент України Леонід Кучма зустрівся з Президентом Російської Федерації Борисом Єльцином. Сторони обговорили деякі аспекти розвитку українсько-російських відносин, зокрема можливі шляхи розв'язання проблеми постачання енергосилом, а також торкнулися ряду питань у зовнішньополітичній галузі.

Парламентська хроніка

Знову тінь надзвичайного стану

Ранкове засідання 24 січня

Двічі під час обговорення орієнтованого переліку питань для розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради України в лютому пропонувався внести в порядок денний питання про введення надзвичайного стану. Причому, не в сфері економіки, як це інколи звучало раніше, а загального.

І хоч народні депутати голосування не підтримали такої пропозиції, вони тривожаться. Хоча б тому, що делалі більше людей у цей скрутний час врятування економіки зокрема та держави загалом бачать не в планових, виважених, послідовних, конституційних діях, а в крадіжках. У надії, що сильною рукою можна враз навести порядок у країні, поліпшити життя людей.

На жаль, виконавча влада дає підстави для таких на-

У Президії Верховної Ради України

23 січня під головуванням Голови Верховної Ради України Олександра Мороза відбулося засідання Президії Верховної Ради. Всесвітню розглянуто перелік питань порядку денного для розгляду на пленарних засіданнях в останні дні січня та в лютому цього року. З багатьох проблем, що постають перед Верховною Радою, переважним закономірностям економічного, правового та соціального характеру.

Члени Президії внесли на розгляд сесії пакет законопроектів антимонопольного спрямування; проект Закону України про ратифікацію угоди про співробітництво

в галузі охорони авторських прав і суміжних прав; кошторис витрат для забезпечення роботи Конституційної комісії.

На Президії заслухано інформацію тимчасової депутатської комісії щодо вивчення політико-правової ситуації в Автономній Республіці Крим. Відзначено факти порушення владними структурами півострова Конституції, діючого законодавства України та відповідних постанов Верховної Ради України.

Прес-служба Верховної Ради України.

строї. Взяти хоча б постанову про лібералізацію цін, яка, за свідченням економістів, практично нічого не дала нашому господарству, а лише посилила невдоволення народу. Влада довго зволікала з розробленням законопроектів, без яких просто неможливо далі жити.

Ось і в порядку денному пленарних засідань Верховної Ради на тиждень і на лютий у цілому десь аж посеред питань, які можуть бути розглянуті «в міру готовності», зна-

читься проект закону про державний бюджет на 1995 рік. Тобто невідомо, розглядатимуть його в лютому чи ні. А рік іде. Волею вітру і хвиль, без чіткого окреслення бюджетних асигнувань.

Депутати, обговоривши запропонований перелік питань, усе-таки їх схвалили. Хоч, як це було видно з реакції залу, без особливого натхнення.

Анатолій КРАСЯНСЬКИЙ.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У Комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань оборони і державної безпеки на своєму засіданні обговорила доопрацьований проект Закону України про внесення змін і доповнень до Закону «Про Службу безпеки України», і, врахувавши додаткові пропозиції народних депутатів, вирішила запропонувати на розгляд Верховної Ради України.

Що стосується проекту Закону України про право громадян на придбання, зберігання та носіння з метою самооборони вогнепальної зброї, запропонованого народним депутатом України В.Костицьким, то, врахувавши експертні висновки відповідних міністерств і відомств, комісія відклала його. Обговорено також питання про утворення тимчасової робочої групи для вивчення стану виконання місцевими органами державної влади вимог чинного законодавства щодо забезпечення житлом осіб, звільнених з військової служби.

Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи розглянула ряд законопроектів і вирішила запропонувати третій сесії Верховної Ради внести доповнення та зміни до Закону «Про статус народного депутата України», Кодексу про адміністративні правопорушення, Кримінального і Кримінально-процесуального кодексів України, що стосуються посилення гарантій діяльності членів українського парламенту та відповідальності за порушення вимог закону щодо охорони їх прав. Завершено роботу над проектом Закону про внесення змін і доповнень до діючого Закону «Про прокуратуру», які спрямовані на поліпшення соціальної захищеності прокурорів і слідчих та підвищення рівня діяльності органів прокуратури.

Комісія з питань економічної політики та управління народним господарством працює над проектами законів України «Про виключну (морську) еконо-

мічну зону» (друге читання). «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про оренду майна державних підприємств та організацій» та до Закону України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності», розглянула перелік об'єктів, які не підлягають приватизації у зв'язку з їх загальнодержавним значенням.

Опрацьовує доповнення до постанови Верховної Ради України «Про порядок введення в дію Закону України «Про Анти-монопольний комітет України» та до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям цього Закону.

Комісія вважає за необхідне внести деякі зміни і доповнення до Конституції (Основного Закону) України, зокрема до 97, 108, 110 та 117 статей.

Прес-служба Верховної Ради України.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про прискорення приватизації майна в агропромисловому комплексі

З метою створення сприятливих умов для прискорення процесу приватизації в агропромисловому комплексі України, захисту при цьому прав сільськогосподарських товаровиробників та відповідно до пункту 7-4 статті 114-5 Конституції України ПОСТАНОВЛЯЮ:

1. Установити, що приватизація майна в агропромисловому комплексі здійснюється згідно з Декретом Кабінету Міністрів України від 17 травня 1993 року № 51 «Про особливості приватизації в агропромисловому комплексі», іншими актами законодавства з питань приватизації та відповідно до порядку, встановленого цим Указом.

Приватизація підлягає майно, що перебуває у загальнодержавній та комунальній власності державних підприємств, які виробляють сільськогосподарську продукцію та здійснюють її переробку і реалізацію, виконують роботи та надають послуги сільськогосподарським товаровиробникам.

2. Установити, що приватизація майна державних переробних підприємств лісового господарства незалежно від їх вартості (але не менше необхідної для створення статутного фонду акціонерного товариства відповідно до законодавства) проводиться шляхом перетворення їх у відкриті акціонерні товариства у порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України від 7 грудня 1992 року № 686 «Про затвердження Порядку перетворення в процесі приватизації державних підприємств у відкриті акціонерні товариства».

При приватизації майна в агропромисловому комплексі, передбаченому статтею 1 Декрету Кабінету Міністрів України від 17 травня 1993 року № 51 та цим Указом, повинна забезпечуватися технологічна єдність виробництва та цілісність майнових комплексів.

3. Установити, що члени трудових колективів підприємств, що приватизуються, та члени колективів сільськогосподарських товаровиробників і привіряний до них особи, а також недержавні сільськогосподарські підприємства (колективні сільськогосподарські підприємства, колгоспи, спілки селян, спілки кооперативів тощо) мають переважне право на придбання не менш як 51 відсотка акцій.

4. Рекомендувати підприємствам, які зазначені у статті 1 Декрету Кабінету Міністрів України від 17 травня 1993 року № 51 та статті 2 цього Указу і які створені шляхом викупу майна державних підприємств, заданого в оренду, здійснювати продаж частини власних акцій (паїв) сільськогосподарським товаровиробникам, що є постачальниками сировини та споживачами послуг.

5. Установити, що приватизація майна радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств і організацій може здійснюватися шляхом їх перетворення як у колективні сільськогосподарські підприємства (стаття 2 Декрету Кабінету Міністрів України від 17 травня 1993 року № 51), так і у відкриті акціонерні товариства (за рішенням товариств покупців, заснованих трудовими колективами).

Якщо в процесі приватизації майна радгоспу чи іншого державного сільськогосподарського підприємства частини майна залишається невикупленою, то членам трудового колективу надається право на придбання частки державного майна за власні кошти на виплат на 3-5 років.

У разі, якщо в процесі приватизації (шляхом безоплатної передачі майна, пільгового його продажу за приватизаційної майнові сертифікати членам трудового колективу і привіряним до них особам, а також членам трудового колективу за власні кошти на виплат на 3-5 років) не забезпечується реалізація всього майна протягом шести місяців з дня реалізації за приватизаційної майнові сертифікати, то його приватизація здійснюється шляхом перетворення підприємств у відкриті акціонерні товариства.

6. Установити, що приватизація майна радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств, які були створені на базі колгоспів та заснованих ними міжгосподарських сільськогосподарських підприємств, без викупу державного майна і які за період своєї діяльності не одержували бюджетних коштів для придбання основних фондів і будівництва, здійснюється шляхом безоплатної його передачі відповідним трудовим колективам. У разі виникнення бюджетних коштів на зазначені цілі створена за їх рахунок частка державного майна підлягає приватизації в порядку, передбаченому Декретом Кабінету Міністрів України від 17 травня 1993 року № 51 та цим Указом.

7. Установити, що при приватизації майна радгоспів-технікумів у державній власності залишається частина майна, що є навчальною базою. При цьому зберігається їх функціонування як цілісних навчально-виробничих комплексів.

8. Установити, що в разі приватизації майна радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств та підприємств, зазначених у статті 1 Декрету Кабінету Міністрів України від 17 травня 1993 року № 51 та статті 2 цього Указу, об'єкти соціально-побутового призначення, інженерні мережі та споруди комунального господарства, включаючи побутові для рахунок коштів фондів соціального розвитку, передаються в комунальну власність органів місцевого самоврядування і фінансуються відповідно до законодавства.

9. Установити, що приватизація майна радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств, які знаходяться у зоні гарантованого добровільного відселення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, здійснюється безоплатно з передачею його у власність трудовим колективам цих підприємств.

10. Об'єкти незавершеного будівництва агропромислового комплексу, які не було викуплено відповідно до законодавства з питань приватизації, можуть передаватися сільськогосподарським товаровиробникам (у тому числі недержавним) для завершення їх будівництва з наступним пріоритетним правом викупу товаровиробниками частки державного майна цих об'єктів.

11. Кабінету Міністрів України у місячний строк: прийняти і опублікувати в виконання цього Указу; подати до Верховної Ради України проект закону про внесення змін і доповнень до відповідних актів законодавства з питань приватизації.

12. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ, 19 січня 1995 року.

Жебрацькі наші пенсії

Голова Федерації профспілок, народний депутат України Олександр Стоян за дорученням президії Федерації профспілок надіслав Голові Верховної Ради України Олександру Морозу пропозиції профспілок щодо вдосконалення законодавства з питань пенсійного забезпечення. У листі зазначається, що комісія відклала питання пенсійного забезпечення, не відзначивши пожитковому рівню, зростання цін на товари та послуги набагато випереджає підвищення розмірів пенсій. Не лише мінімальний розмір пенсій разом з компенсаційною виплатою становить мізерну суму — 492 тисячі крб., а й максимальна пенсія — на рівні майже малообезпеченості. Все це викликає справедливе обурення людей.

При встановленні пенсій не враховуються індивідуальний внесок конкретного працівника за період його трудової діяльності, а також особливі умови роботи, тим часом окремі громадяни як, приміром, державні службовці, виділені у привілейовану категорію. Заслужують на більш пристойні розміри пенсій і ветерани праці, яких сьогодні 70 і більше років.

Для забезпечення соціальної справедливості при призначенні пенсій та з метою вдосконалення чинного законодавства пропонується внести ряд змін і доповнень до діючого закону (зокрема, мінімальний розмір пенсій за віком не може бути меншим від майже малообезпеченості), зняти обмеження пенсій трьома мінімальними пенсіями за віком, змінити порядок обчислення середнього заробітку, врахувати умови праці тощо.

ДУМАЙ, ПАРЛАМЕНТЕ, ДУМАЙ!

Фотофакт

Місто Коломия на Івано-Франківщині багате традиціями мистецтва, що передаються з покоління в покоління. І дід, і батько викладача музично-педагогічного училища Михайла Миколайовича Тимофіїва були відомі в цих краях скрипалі. З дитинства грає на багатьох інструментах і сам Михайло Миколайович. Більш як 100 старовинних інструментів налічує його домашня колекція. Багато які з них він реставрував, надавши їм другого життя.

На знімку: М. М. Тимофіїв та його колекція.

Фото Марка ЮРКІВСЬКОГО.

Міжнародне видання книги українського юриста

Провідне в світі видання про міжнародне право «Мартінус Нітхофс Паблішєрс» надрукувало в Голландії англійською мовою книгу українського юриста Сергія Войтовича «Міжнародні економічні організації в процесі міжнародно-правового регулювання». В її основі — матеріали докторської дисертації автора, що була захищена в Європейському університетському інституті (Флоренція, Італія) — учбовому та дослідному центрі Європейського Союзу. Книга досліджує в порівняльно-правовому плані участь міжнародних економічних організацій в процесі створення та реалізації норм міжнародного права і ґрунтується на аналізі нормативних документів та фрагментів практики близько п'ятдесяти організацій, в тому числі Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Європейського Союзу, ГАТТ та ін. Ряд цих організацій автору вдалося відвідати завдяки можливостям, наданим Європейським університетським інститутом.

Сергій Войтович робить висновок, що сучасні міжнародні економічні організації, не будучи ідеальними інституційними моделями, мають достатній арсенал правотворчих та правоздійснювальних інструментів для помітного впливу на правове регулювання міжнародних економічних відносин.

Монографія не тільки становить академічний інтерес, але також може бути рекомендована українським економістам та юристам, які практично беруть участь у все інтегрованій економіці України з міжнародними економічними інституціями, без чого неможливо її повноцінне входження у світовий ринок. Зокрема, вивчення правотворчих та правоздійснювальних механізмів, які застосовуються в сучасних міжнародних економічних організаціях, може бути корисним для українських законодавців в плані використання світового досвіду створення правових норм та їх подальшої реалізації. Висновки, що містяться в дослідженні, торкаються практично важливих питань узгодження правових систем окремих організацій між собою, а також з правовими актами держав, які до них входять.

Ознайомитися з цим виданням найближчим часом можна буде в бібліотеці Київського університету, в якому автор більше десяти років викладав на кафедрі міжнародного права.

Олександр ВИСОЦЬКИЙ, професор, доктор юридичних наук.

П'ятий мікрофон

кожному колгоспникові. Але керівництво району в особі заступника голови райвиконкому І. Попурія вважає, що ці підписи не можуть бути підставою для проведення зборів.

Виникає цікава ситуація. Всі бачать, що економіка колгоспу (як і району) деградує. Це легко довести з допомогою промовистих показників останніх років. Але ніхто не хоче думати про подальший розвиток виробництва сільськогосподарської продукції, який залежить від реформ. А ці реформи гальмують. Для ілюстрації ще один приклад. Нашим колгоспникам для розширення підсобних господарств дозволяють збільшити присадибні ділянки до двох гектарів — разом із землею під житло. На загальних зборах колгоспники вирішили, що землю, розташовану за межами присадибної ділянки, обробляти разом з колгоспом і одержувати врожай від середнього врожаю по колгоспу. Землю присадибних ділянок колгоспників не виділено в окрему площу, тому вирішили для збереження її врожайності щорічно мінати поле. Коли щорічний урожай дозрів, голова І. Михайлов дав вказівку відвести під присадибні ділянки найгірше за врожайністю поле. І вишло, що колгосп одержав урожай ячменю 31,9 центнера з гектара, а ділянки колгоспників дали по 9 центнерів. Тепер більшість колгоспників наполягає, щоб правління видало власникам ділянок середню врожайність по колгоспу, яка дорівнює 22,8 центнера з гектара. Але І. Михайлов став на своєму: «Не дозволю!»

Усе це робиться для того, щоб змусити колгоспників відмовитися від розширення присадибних ділянок. А це означає, що про розпакування чи вихід з колгоспу із своєю землею і думати не смій.

Виходить, реформи на селі зупинилися біля голівничих чобіт.

26 червня і 10 липня цього року були вибори Президента і місцевого керівництва. Як відомо, багато хто з кандидатів у депутати номінації не сподобався. Тому й поведла вона шалену пропаганду проти невідгидів. І стає ясно, що в селі Українському обрали «не того» голову сільської Ради. Щоб помститися за програв, голова колгоспу звільнив з роботи людей, які були під час виборів головою та заступником голови дільничної виборчої комісії. Ось уже кілька місяців ці люди без роботи, і ніхто не може вирішити їхнє питання.

Нашій, як і будь-якій іншій, державі потрібний працюючий власник. З його появою виникне дух підприємництва та

ініціативи. У власника завжди більше почуття бережливості, у нього не буде корова недоєною, трактор без запчастин, а дах з дірками. Власник не крастиме сам у себе. Він не запросить до себе фавішів-нездур, не викине грошей на вітер. Отже, як тільки на землі стане твердою ногою власник, усілякою номенклатурою обов'язково зменшиться.

А що ж робити з колгоспами? Перший етап — розпакування. Другий — ліквідація нерентабельних господарств, поділ великих колгоспів на дрібніші. Дозволити колгоспникам об'єднуватися в кооперативи або інші колективи з ознаками родичності, трудової згоди та виробничої необхідності. Вихід з КСП треба дозволити через кожні два роки. В кожному районі має бути відділення земельного банку.

І треба припинити розбарбарювання землі. Хто з номенклатурників виступає, нехай поверне туди, де взяв, а сам нехай іде подалі з посади, котра дозволяє халати. Земля має належати тільки тим, хто її обробляє, а також селянам-пенсіонерам, учителям, лікарям та іншим фавішам, які обслуговують селян на території населеного пункту. Питання про продаж землі — справа майбутнього. Але у спадок вона має переходити обов'язково вже тепер. Селянин має на своїй землі будуватися на віки, пускати глибоке коріння і не боятися, що завтра в нього хтось забереть.

Колгоспи відмирають, ферми порожніють, техніка стає непридатною до роботи. Номенклатурникам до сліз шкода вмираючих колгоспів. Але чий жаль мінється. Зрозумійте, панове, державі світу створили для своїх народів більше благ саме там, де не було колгоспів. Це знають усі.

І кілька слів про нас, сільських пенсіонерів. На нашу долю випали насильницька колективізація, голод, війна, це один, тепер уже похований, голод, відбудова країни. І що ми тепер, на схилі років, від своєї тяжкої праці маємо? Мізерну пенсію, за яку не прожити, і пограбування державою скромних трудових заощаджень.

З цього глухого кута всім нам треба виходити. І якнайшвидше. А це значною мірою залежить від нашого вищого законодавчого органу.

Отже, думай, парламенте, думай!

З повагою
Микола ЛУНІН,
учасник війни, ветеран праці.

Українське
Іванівського району
Херсонської області.

3 пошти юриста

НЕ ЗА РАХУНОК ВЕТЕРАНІВ

Листи, листи, листи... Скільки в них болю, страждань, дорікань... Кожне друге — скарга. От, наприклад, інвалід Великої Вітчизняної війни Євген Добровольський з Києва пише, що з його зарплатної плати за сумісництвом вираховували прибутковий податок. «Але ж є Закон «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», який звільняє інвалідів від сплати прибуткового податку», — обурюється Є. Добровольський. У бухгалтерії йому відповіли, що є закон, який передбачає утримання податку із зарплатної плати, в тому числі не за основним місцем роботи для таких категорій громадян, як Є. Добровольський, та показати закон не змогли. Тому й звертається ветеран до газети за роз'ясненням. Такі запитання задають на Михайло Романюк з Рівного, Олексій П'ятецький з Донецька, Людмила Мішанин з Тернополя.

Справді, Законом «Про статус ветеранів...» інвалідам встановлена така пільга, як

звільнення від сплати податків, зборів і мита всіх видів. Пільга щодо звільнення від сплати прибуткового податку була встановлена всім ветеранам війни. Але трохи пізніше, 1 лютого 1994 року, прийняли Закон «Про державний бюджет України на 1994 рік», який, у свою чергу, встановлює, що пільги щодо сплати прибуткового податку особам, на яких поширюється Закон «Про статус ветеранів...», надають у межах 15 неоподатковуваних мінімумів.

Зрозуміло, що депутати піклувалися про державний бюджет, приймаючи цю статтю закону, але вона не повною мірою відповідала гарантіям соціального захисту ветеранів.

Адже відомо, які низькі пенсії отримують ветерани, тому й змусити вони працювати (гараж, що прийнято Закон «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», який забороняє звільняти літніх людей з мотивів досяг-

нення пенсійного віку), щоб хоч якось авести кінці з кінцями. Дехто змусений шукати собі ще й додаткову роботу, як-от учасник бойових дій Микола Кузьмін з Вінниці. За основною роботою він нещодавно отримав зарплату близько 500 тисяч карбованців, а за сумісництвом — 250 тисяч карбованців. Звичайно, сьогодні він «випуститься» навіть в 15 неоподатковуваних мінімумів, але за чинним законодавством праця за сумісництвом оподатковується. І тільки в наступному році йому повернуть надлишкові сплачені податки, хоча сам механізм повернення цих грошей дуже недосконалий. Що то будуть за гроші, та й чи варто завадати ветеранам — літнім людям стільки клопотів, не кажучи вже про інвалідів?

А моральний бік цієї справи? Металісти — люди заслужені. Вони вистояли волю держави, кров'ю, потом, працею захистили нас від фашизму. Багато в чому завдяки їм ми маємо тепер незалежну Україну. Інші ветера-

ни гідно виконали свій військовий обов'язок перед Батьківщиною. Тож держава повинна взяти на повне забезпечення цих людей. А коли сьогодні немає такої змоги, то хоч би дала можливість зробити своєю працею.

З гіркотою згадується діалог, який щойно почув у поїзді. Розмовляли наш інвалід війни і канадцєв, котрий їхав провідувати свою річку в Україні. Після деякої попередньої розмови канадцєв запитав: «Що ж ти маєш за свої ушкодження?» — «Та що, пенсію в сімсот п'ятдесят тисяч». — «О! Якби ти був у Канаді і мав такі ушкодження, ти б отримав таку допомогу від держави, що міг би забезпечити не тільки себе, а і свою сім'ю».

Тадаємо, що при остаточному розгляді бюджету на 1995 рік уряд і депутати знайдуть інші джерела поповнення державного бюджету, а не за рахунок ветеранів.

Володимир ШНІТКО.

Усі дороги ведуть до... Ковеля

«Інтерпорт-Ковель» — току назви значить спеціальна (балада) економічна зона, будівництво якої спрямовано на розвиток транспортно-розподільної інфраструктури України, країни США і Європи.

Це той, поки що рідкісний, випадок у нашій державі, коли ініціатива створення на Волинській економічній зоні походить не від високих урядових інстанцій, а від керівників приватних фірм і місцевих органів влади — Ковельських міськвиконкомів та райвиконкомів.

І не тільки на словах. Допоміжні об'єкти вже почало споруджувати закрите акціонерне товариство «Інтерпорт-Ковель», директором якого є знайомий на Волині підприємець Євген Поліщук. Засновниками цього товариства стали «Торгові Домин» з Києва і Ковель, виробничо-комерційне підприємство «Полюс-Ріс» із статутним капіталом у 60 мільярдів карбованців. Отож, будівництво перших об'єктів поки що йде коштом ніжинських акціонерів. Але — поки що...

«Інтерпорт-Ковель» дістав підтримку Президента України Леоніда Кучми і Прем'єр-міністра України Віталія Масола під час їхнього перебування на Волині влітку цього року. Великий інтерес до цього будівництва виявляли Міністерство фінансів

України, Державний митний комітет, Львівська залізниця, Українське зовнішньоекономічне об'єднання «Укробанк», ряд впливових фірм Польщі, Німеччини, Швейцарії, Австрії. Міністр економіки України Роман Шпек звернувся з листом до президента Європейського Банку Реконструкції та Розвитку пана Жака Ларозера з проханням посприяти реалізації цього проекту. Головний керувач фірми «Торговий Дім» (Кілі) Максим Мордана провів переговори у Брюсселі, Лондоні з керівниками Європейського Банку, де дістав підтримку. Крім того, підприємці побували в Австрії, Німеччині, Угорщині, Польщі та в інших країнах Європи, де ознайомилися з роботою таємничих економічних зон та інтерпортів.

Львівська залізниця теж зацікавлена у створенні на Західному кордоні України сучасного високомеханізованого підприємства і має намір стати членом акціонерного товариства.

Ось так невеличке місто Ковель з населенням 70 тисяч чоловік опинилося в центрі уваги не лише України, а й багатьох країн Європи. Цікаво, що саме тут буде створено спеціальну економічну зону, якої в Україні поки що немає. Але постає питання: чому саме в Ковелі?

Ковель стоїть на перехресті транспортних шляхів, що з'єднують Україну, Центр і Південь Ро-

сії, Закавказзя, Центральну Азію, країни Балтії і Білорусь з Центральною, Південною і Південно-Східною Європою. Від міста до кордону з Польщею 70 кілометрів. Тут сходяться п'ять магістральних автошляхів, станція Ковель має шість залізничних колій. Поміркуймо. Сьогодні майже 50 відсотків експортно-транспортних вантажів між державами Центральної Європи і країнами СНД примуть через станцію Брест, що в Білорусі. Водночас, є значно коротша дорога через залізничний і автомобільний переходи Ягодин—Дорогуськ, Ізюв—Грушево, що розташовані на полігоні Львівської залізниці у Волинській області. Висутність поблизу значених переходів сучасних перевалочних потужностей змушує західноєвропейські країни направляти вантажі більш довгим шляхом. А крім того Брестський залізничний вузол бере за послуги з України чимало валюти. То краще буде, коли воно працюватиме на користь нашої держави. А вже географічне розташування України в центрі Європи має сприяти розвитку транзитних зв'язків.

Нині є лише 7 пунктів перетину кордону між Польщею та Україною. І це тоді, як кількість прикордонних пунктів між Польщею і Німеччиною сягає соток трьох. Ось чому в місцевих підприємстві і вирізла думка щодо

пріоритетного розвитку транспортної мережі Ягодинського напрямку, що має велике державне значення. Згідно з державною програмою запропоновано спорудження ще одного залізничного мосту через Західний Буг і будівництво міжнародного пункту пропуску «Ягодин».

Щоб ця транспортна артерія діяла чітко і високопродуктивно, потрібна достатня кількість перевалочних потужностей. Це — розвантаження і навантаження залізничних вагонів і автомобілів, оброблення та зберігання міжнародних вантажів, а також сервісне обслуговування автотранспорту, що здійснює міжнародні перевезення. Все це входить до концепції інтермодального транспортного складського комплексу «Інтерпорт-Ковель», проектного потужність першої черги якого — 850 тисяч тонн вантажів на рік.

Ковель має у міській мережі закресловану станцію Вербка, на базі якої і планують створити спеціальну економічну зону. Специфічною відмінністю «Інтерпорту Ковель» від інших європейських інтерпортів є залізничні колії двох стандартів — 1520 і 1435 міліметрів, що обумовлює переважання в обсягах перевантажень таких їх типів, як «вагон-вагон», «вагон-склад-вагон», «автомобіль-склад» тощо. Особливо важливо, що збільшиться поставка на внутрішній ринок високоякісної продукції та послуг, бо це сприятиме створенню сучасної ринкової інфраструктури, кращому використанню трудових ресурсів.

Будівництво спеціальної (вільної) економічної зони в Ковелі

може зайняти далекого перспективу, але тут на саму лише документацію вже витратили понад два мільярди карбованців, побудували пілжну автомобільну дорогу до центрального терміналу «Інтерпорту», на околиці Ковеля, де віками було болото, ріс очерет, розорували великі будинокі складських приміщень. Поряд формують майданчик для нафтобаз, споруджують адміністративне приміщення для дирекції «Інтерпорту-Ковель».

Побував я на цих будівельних майданчиках і потув від директорів Київської дирекції «Інтерпорту-Ковель» Олександра Козюка: Чи буде тут спеціальна (вільна) економічна зона, чи ні, але будівництво «Інтерпорту» продовжуватимемо самотужки. Тим більше, що маємо офіційну підтримку Кабінету Міністрів України. Ще й іноземні інвестори нас запевнили, що тільки-но будуть прийняті відповідні державні акти про створення точкової вільної економічної зони в Ковелі, як одразу вийдуть кредити на пільгових умовах. Ми вжежемо, що розпочали добру й корисну справу.

Не чекаючи рішень високих урядових інстанцій, ініціативні і підприємливі люди вийшли до роботи. Але, погодьтеся, що їхні плани варті й конкретної підтримки. Бо хоча іноземні фірми й допомагають, консультують, але, певне, й нам пора повертати в реальність цього проекту.

Володимир ВЕРБЕКА.
Волинська область.

Фотофакт

Івано-Франківський концерн «Радон» спеціалізується на випуску мікроелектроніки. У своїх виробках понад 16 тисяч підприємств України та інших країн. Активно придбаються до комерсії, тут наробочому випуск телефонних апаратів, настільних і кишенькових калькуляторів на сонячних батареях, медичних приладів.

На знімках: монтажники медичних приладів Надія Старобитова і Оксана Барчук; інженер Наталка Осиччук демонструє диво-посуд, що випускається підприємством, — фритюрницю.

Фото Віталія РОМАНЕНКА.

Село прагне вижити. І хоча, аби вижили ми з вами — ті, хто не виробляє, лише споживає його продукцію. Про це свідчать, зокрема, й реакція на публікацію «Голосу України» за 27 жовтня під заголовком «Шанс від «Сільського варіанта». Як тільки газета дійшла до читачів, відповіло в одеському корупційній редакції не було дня, аби не думали з цього приводу дзвічки. Телефонували з Києва і Харкова, з Миколаївської і Черкаської, Тернопільської і Вінницької та інших областей. Усіх цікавило: міні-заводи, що їх випускає колективне мале підприємство «Сільський варіант».

Зважаючи на отаку зацікавленість, я вирішив знову зустрітись з директором колективного малого підприємства Сергієм ХРИСТЕНКОМ.

Продовжуючи тему

Є й такий «Сільський варіант»

— Шко, Сергію Сергійовичу, вже й за кордоном поділилися звістка про ваші міні-заводи?

— Атож. Ми вже виготовили близько півтори сотні ліній для переробки молока, які добре зарекомендували себе у багатьох господарствах України, одержали державний патент як абсолютно оригінальне високоекспериментальне обладнання, що не має аналогів в Україні, ближньому зарубіжжі. На Заході цю подібно є, та й ціни «кусються». Наші лінії у кілька разів дешевші, дуже компактні, прості в монтажі й експлуатації: їх можна зібрати й запустити за 24 години. Працюють вони не на електроенергію, а на парові. За добу кожна здатна переробити від 3 до 8 тонн молока, даючи високоякісний сметану, вершки, масло, м'який сир. Враховуючи попит, ми освоїли випуск і потужніших ліній — на 10—15 тонн молока за добу. Іх уже замовили сільськогосподарські й промислові підприємства Київської, Харківської, Дніпропетровської областей, Південно-Української атомної електростанції, є велике підсобне господарство. Зацікавилися нашим міні-обладнанням з переробки молока й керівники спеціальні програм американського агробізнесу в Україні, зокрема їх директор Джеймс Д.Ешер.

— А що саме новенького?

— От хоч би блоки для виготовлення морозива. Вони підходять до будь-яких міні-ліній з переробки молока. Той, хто їх уже придбав, дуже задоволений. Подією став пуск такого обладнання, скажімо, у селі Могиляни на Рівненщині, де розташоване колективне сільськогосподарське «17 вересня». Масло, сметану, сир, виготовлені на цьому устаткуванні першого дня, роздали працівникам господарства безплатно. Оцінка: «Не магазинне, мов домашнє!» З особливим задоволенням дорослі й малеча ласували морозивом, якого виготовили того дня 200 кілограмів. І все розійшлося.

— Виробляти ці продукти безпосередньо в господарстві й реалізову-

вати самотужки, мабуть, вигідно. І ми в попередній публікації вже про це писали. А от морозиво...

— Даремно стільки скепсису. Ось найпростіший розрахунок. При добовій переробці на міні-обладнанні трьох тонн молока вихід вершків жирністю 35 відсотків становитиме близько 300 кілограмів. Додавши до них сухе нежирне молоко, цукор, крохмаль, порошок какао та інші ароматизуючі домішки, можна виробити 1200 кілограмів морозива. Якщо за мінімальну ціну реалізації взяти 5 тисяч карбованців за 100 грамів, то вартість виробленої протягом доби товарної продукції становитиме 60 мільйонів карбованців. Але ж ціна може бути й вища — залежно від попиту. А попит, особливо за жаркої пори року, безумовно, буде.

— Переконали. Сам не раз бачив, як раді люди живини пори кухліці прохолодної води, а тут — морозиво. А ще щось нове з'явилось?

— Так, розпочали випуск міні-ліній для виготовлення майонезу, кетчупу, інших соусів, що мають чималі попит, незважаючи на високі ціни. Виробництво цих продуктів безпосередньо в господарствах, де є сировина, безсумнівно, значно дешевше їхню собівартість. Особливо надій в цьому плані покладаємо на лінії з переробки цукрових буряків, які вже теж почали виготовляти. Кому не відомо, яка то важка праця — виростити, зібрати, вивезти за десятків кілометрів оті корені? А належний зиск з цього

землероб далеко не завжди одержує: то негода підвела, то транспорту чи пального катма — і залишаються буряки в полі: а хоч і вивезеш усе, то, бува, грошей за сировину ніяк не дочекаєшся. Ні, ми не за те, аби зупинити державні заводи й переробляти всю сировину на місці. Та й потужність наших ліній — не рівня заводській: 25—50 тонн коренів за добу. Але ми даємо змогу переробити те, що пропало б, чи, в крайшому разі, пішло б на корм. Господарство зможе подобо одержувати 3—6 тонн дешевого цукру. Аби потім розпорядитися товаром на свій розсуд. За наявності в господарстві чи на палях, у групі господарств отакого міні-заводу і безвартісний й високоефективне буряковиробництво гарантовано.

— Про наближення переробки сільгоспсировини до села мовиться вже не одне десятиліття. Та тільки тепер, схоже, в цьому напрямі роблять перші реальні кроки. На жаль, за дуже несприятливих для сільгоспвиробника умов — у нього просто немає коштів для придбання отакого міні-заводу, хай і дуже вигідних, міні-заводів.

— Так, економічне, фінансове становище на селі, як до речі, й у місті, нині суцільне. Та все ж тимущі господарі кошти знаходять, а ж казав уже, що за кілька місяців розійшлися півтори сотні наших міні-ліній переробки молока, є замовлення на перспективу. Такі господарники враховують ту обставину, що обладнання «Сільського варіанта» значно дешевше від того, яке пропонують інші виробники, а отже — дуже швидко, за кілька місяців окуповується. І надалі вже працює лиш на чистий прибуток, на економічне зміцнення, фінансовий добробут трудового колективу. Кому, справді, кривай сутужко, ми йдемо зустріч: за міні-ліній можна розрахуватися не тільки грошима, а й за бартером. Такою можливістью недовго скористалося, приміром, КСП «Колос», що в селі Пирівля Немирівського району на Вінничині. Вони розрахувалися за міні-обладнанням олією й крупами, а тепер виробляє власну продукцію з молока, яке надходить не тільки з колективних ферм, а й з підсобних господарств селян.

Він розмову Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Факти. Події. Коментарі

В Європейському Союзі
все-таки будуть свої гроші

Віце-президент Комісії Європейського Союзу Кристоферс одержав рапорт так званої експертної групи з приводу введення в держави — учасників Європейського Союзу спільної для 15-ти країн грошової одиниці — євро. Незалежну експертну групу було засновано минулого року в травні, й за цей період значущий час вона дала висновки, що існування спільної грошової одиниці є — справа недалекого майбутнього. Група намітила конкретні шляхи введення євро. Насамперед для цього необхідна велика багатостороння міждержавна угода 15-ти держав і догоду про створення спільного Великого банку євро. Його штаб-квартира, мабуть, розташується у Франкфурті.

● Італія

Діаспора поповнить скарбницю

До великомасштабної операції, мета якої — досягти надходжень у державну скарбницю недоплатчених податків на суму в багато сотень мільйонів лір від італійців, що мешкають за кордоном, приступила фінансова гвардія — італійська податкова поліція.

В Міністерстві фінансів Італії переконані, що шкура варта чиники, оскільки йдеться про суми, обчислювані цифрами з багатьма нулями, які будуть зовсім не зайвими для державної скарбниці.

● Росія

А в Татарстані обирають мугфія

Зміцнення миру і злагоди — під таким девізом в Казані триває позачерговий з'їзд мусульман Татарстану. Форум розкрив структуру і принципи взаємозв'язку духовного управління з медресе та інститутами, плануються демократичні вибори мугфія і його заступників, казів-суддів. У роботі з'їзду беруть участь мугфі Москви, Саратову, Сибіру, послів арабських і мусульманських країн.

● Сербія

Ніхто не хоче воювати

У Сербії зберігається задоволеність з приводу постанови хорватського Президента Туджмана про відмову в «частинності митрополитом силам ООН з кінця березня цього року. Хоча офіційної реакції на це немає, сербська преса порад в задоволенні Туджмана про те, що не буде нової війни між Сербією та Хорватією, опублікувала й заяву міністра оборони Хорватії Гойко Шушакса, який сказав, що настав час «хорватському воєнці стати на хорватському кордоні».

Сербія не готується до нової війни внаслідок економічного виснаження, а також тому, що люди не менше хочуть воювати, ніж у 1991 році. Керівники націоналістичні, передусім Сербської радикальної партії, все ж заявляють, що Сербія буде змушена оголосити війну Хорватії в разі наступу на самопроголошену Сербську Країну.

● США

Померла на 104-му році

Голова відомого в США клану Кеннеді — 104-річна Роза Фітцджеральд Кеннеді — померла в нідлі увечері після ускладнень, спричинених запаленням легенів. Останні роки прокукувала до швейцарського крієла, вона проживала в родинному маєтку в Хайленс-Порт (штат Массачусетс). Роза Фітцджеральд народилася в Бостоні 22 липня 1890 року. Її батько — Джон Фітцджеральд, конгресмен, мер Бостона і шлюбна особа в демократичній партії. 1914 року вона стала дружиною Джозефа Кеннеді — банкіра і визначного державного діяча, котрий поєднав, зокрема, пост посла США у Великобританії. У них було «терто дітей». Її син, президент США Джон Фітцджеральд Кеннеді, загинув від кулі вбивці в Далласі.

У ПОСОЛЬСТВІ України у США відбулася попередня презентація комплексного дослідження громадської думки в Україні щодо розбудови демократії і ринкових реформ, проведеного Міжнародною фундацією виборчих систем (МФВС).

НЕ РОЗВІДДАНИ,
А ДРУЖНЯ ІНФОРМАЦІЯ

Публічне представлення цього опитування незабаром відбудеться у Вашингтоні для представників адміністрації США, конгресу, дослідних центрів, засобів масової інформації.

Опитування показало незаперечну підтримку населенням України курсу на розвиток демократії і прискорення ринкових реформ. 72 відсотки опитаних позитивно оцінюють щодо цього діяльність Президента Укра-

їни Леоніда Кучми. Майже половина опитаних вважає, що з поглибленням демократії прискориться вихід з економічної кризи. Троє з чотирьох громадян України віддають перевагу західним моделям побудови демократичного суспільства. Дві третини опитаних вважають, що для майбутнього розвитку України важливо розвивати та поглиблювати всебічні зв'язки з країнами Заходу та Росією.

Разом з тим опитування засвідчило низький рівень розуміння нашими громадянами принципів і механізмів демократії. Майже 90 відсотків опитаних заявили, що необхідно поширювати знання про демократичні процеси. Абсолютна більшість опитаних невдоволено сьогоднішньою ситуацією в Україні, 72 відсотки скаргяться на нестачу коштів на харчування.

Посол України у США Юрій Шербаков дав високу оцінку роботі дослідницької МФВС: «Нове опитування допоможе офіційним колам та всім зацікавленим установам і особам у США, зокрема, представникам бізнесу, краще зрозуміти необоротний характер демократичних та ринкових перетворень в Україні, її можливості та потреби в масштабній підтримці ходу економічних реформ, великих капіталоукладень в українську економіку».

Прес-центр МЗС України.

ЧИ ЗАТЯГНУТЬ РЕМІНЦІ РОСІЯНИ?

В ОРОГОМ номер один у Росії продовжує залишатися інфляція. У грудні ціни підвищилися на шістнадцять відсотків, а січень не приносить полегшення — спаду «цінової гонки» не спостерігається.

Це питання хвилює не лише пересічного громадянина Російської Федерації, а й, звичайно, тамтешні владні структури, економісти, профспілки.

Простежуються два підходи до проблеми поліпшення (або бодай не погіршення) матеріального становища росіян. Перший — це продовження реформ, зокрема прискорення приватизації, лібералізація експорту, економію на державному рівні. Цей шлях пропонують, прийнявши офіційно, уряд Російської Федерації. Другий підхід — відверто популістський. Ним, зокрема, керується дехто з

парламентаріїв, по-волюнтаристськи вважаючи підвизити чи не уалічі мінімальну заробітку платув.

Зрозуміти стурбованість і тих, і тих можна. Ворогом номер один у Росії продовжує залишатися інфляція. У грудні ціни підвищилися на шістнадцять відсотків, а січень не приносить полегшення — спаду «цінової гонки» не спостерігається. Економісти з певною частотою песимізму ставляться до урядової програми, згідно з якою її треба збити до одного-трьох відсотків до кінця поточного року.

Вала інвестиційна активність, тобто у російську економіку вливаються ідеї менше як місцеві, так і іноземних капіталів. З другого боку, останнім часом з'явилися і проблиски «світла у кінці тунелю» — підприємства-покупці ідеї ідеї чіткіше розраховуються з продавцями, тобто локалізується проблема взаємних неплатежів, сповільнялися темпи спаду промислового виробництва, зменшилися втрати робочого часу.

Проте головне, у чому збігаються думки аналітиків, — це взаємозв'язок між становищем в економіці і політичній житті. Воєнна операція в Чечні поглинула колаосалі кошти. Де їх узяти? Увіймкнути дукарський верстат і штампувати тиражовані карбованці? Це — прямий шлях до посилення інфляції.

Скоротити витрати? За умов, коли армія вимагає ідеї нових грошових «ін'єкцій», це можна зробити практично лише за рахунок соціальних фондів.

На малюнку з американської газети «Пам біч поє»: пересічні росіяни з неспірним чекають, коли на їхній землі виросте плодюче дерево капіталізму.

Віктор ХОМЕНКО.

Буває ж!

Проблема людства...

Коли Ліни Вудворд і його дружина зі штату Північна Кароліна вкладаються спати, обоє надягають маски, та не для того, щоб не бачити одне одного.

У них серйозне захворювання: зупинка дихання під час сну, спричинена сильним хронічним, в результаті якого дихання переривається, і біди люди прокидаються сотні разів за ніч.

У 1985 році Вудворд звернувся по допомогу до клініки університету Дьюка, що вивчала проблеми порушень сну. Лікарі з'ясували, що за шестигодовий період пацієнт прокидається 325 разів. Тоді його запропонували дихальну маску.

Вона підключена до дихального апарату, що забезпечує повільне надходження повітря через шлангову трубку, надягнену на ніс, а повітря перешкоджає закриттю горлового проходу. Наступ спокійний сон упродовж усієї ночі.

Статистика свідчить, що близько 20 мільйонів американців страждають від різних видів зупинки дихання під час

сну, і використання таких масок — єдиний вихід із становища.

На знімку: подружжя Вудворд може спати тільки з дихальною маскою.

Репродукція фото ІТАР-ТАРС.

Світовий ринковий досвід: Аргентина

НОВІ ЧАСИ ДЛЯ ДІЛОВОЇ ЛЮДИНИ

БЕЗПЕРЕЧНО, в Україні власний шлях реформування народного господарства, виходу із економічної кризи. Проте важливо у цьому процесі не стільки припустити власних помилок, скільки не повторити чужих. Наша газета продовжує серію публікацій про досвід ринкових перетворень в Аргентині.

Інтерес аргентинських ділових кіл до співробітництва з Україною після розпаду СРСР не зменшився.

У цілому обопільна зацікавленість у співробітництві випливає із взаємодоповненості народногосподарських структур, технологічної сумісності, спільних завдань у галузі оновлення технічної бази промисловості, посилення спрямованості на розвиток наукоємних виробництв, відсутності в обох країнах геополітичних доганянь.

Аргентина в змозі запропонувати широкий вибір промислових товарів з урахуванням потреб української економіки, серед них машини та об-

ладання. Чи не найперспективнішим для нас в Аргентині є ринок товарів масового попиту. Зацікавленість аргентинських підприємств у збільшенні збуту їхніх товарів дозволяє розраховувати на укладання угод про зустрічні поставки української машинобудівної продукції, сталі, прокату, літаків, автобусів, тролейбусів, тепловозів, вантажних автомобілів, вагонів, турбін для ГЕС, устаткування для коксування вугілля, плазмового зварювання, зріднення природного газу, труб для нафто- і газопроводів з компресорними станціями, металлообробних верстатів.

За попередніми даними, аргентинська сторона готова імпортувати вказані товари, а також висловлює зацікавленість у придбанні супутникової системи контролю морської економічної зони, як і газових турбін для переоснащення кораблів ВМС, що переважно мають парові та дизельні двигуни.

Заслуговують на увагу попередні пропозиції — інвестувати 30—40 млн американських доларів у розроблення нафтових родовищ в Україні, створити спільні підприємства з фрахту українських риболовецьких суден для вилову риби в прибережній економічній зоні Аргентини, переробити та збуту продуктів моря. При цьому треба мати на увазі, що переважна більшість промислових підприємств в Аргентині є приватними, тому

співробітництво з ними слід розвивати, враховуючи конкуренцію з боку інших країн.

Враховуючи цей соціально-психологічний чинник, за сприяння аргентинської влади в Буенос-Айресе у минулому році з'явився Центр співробітництва «Україна—Латинська Америка» (УкрІсбер). Його створили Міністерство освіти й Академія інженерних наук з метою сприяння розвитку країни. Сьогодні діє мережа регіональних і галузевих центрів і філій УкрІсбер в Україні, що являють собою інфраструктуру для встановлення ділових контактів і збирання інформації з метою надання маркетингових послуг діловим партнерам.

Михайло РОЙ.

Міжнародний журнал «Бізнес» спеціально для «ГУ».

● Китай

Добре багатому
любити місцевого

У Китаї відродилося приватне колекціонування предметів старовини та мистецтва.

Колекціонування предметів старовини у Китаї почали ще тисячі років тому в часи династії Сун. Відруче та традиція увійшла в моду у перші роки династії Чін (300 років тому), потім — на початку ХХ століття. Нинішнє відродження приватних колекцій відображає прагнення сучасних людей до багатого духовного життя.

У 1992 році в Китаї організували чотири великих аукціонів старожитностей. На останньому з них, проведеному в листопаді в Пекіні, 57,1 відсотка антикваріату було продано китайцям, як і становили дві третини присутніх на аукціоні. Подорожчани антикваріату спонукає багатство до його колекціонування, водночас прилучаючи дорожжити культурними цінностями Китаю.

Синьхуа.

Стерв'ятники над фондовим полем

Не встигнувши стати на ноги, ринок капіталістичної напикінці минулого року першої в своєму житті історичної кризи. А як багатонадійно починався минулий рік! Довіри товариства наразі розпочали операції з вивчення. Оголошено про передплату ціла низка великих акціонерних товариств, передовсім київських, котрі намагалися за рахунок емісії реалізувати свої інвестиційні цілі, активізували банки, котрі прагнули «підігнати» свої статутні капітали до під-

вищених нормативів, встановлених Національним банком. Як гриби після дощу, почали рости трастові компанії, що спеціалізувалися на прийманні коштів, у тому числі й валютних, від населення. Значно збільшилася кількість інвестиційних компаній і фондів,

страхових товариств. Розгорнулася боротьба за інвестора — всі обцяли, обцяли, обцяли... Початкова фішка в цій грі була 1000 річних — менше пропонувати було просто непристойно, та й неетично — адже депозитні ставки зросли до 400 % на рік — треба ж поділитися прибутками і з інвесторами. Звичинили стали обцянки виплат 3,5, а то й 10 тисяч відсотків річних. На валютні вклади прохідною ставкою для наших трастів стала кругла цифра 100.

А наші емітенти, здебільшого, — це фінансові мильні бульбашки, за котрими, окрім офісних меблів і грошей інвесторів, нічого немає. Ну, а гроші, як відомо, це річ така — сьогодні вони є, а завтра їх немає, тим паче, коли їх збирати за принципом: спочатку назбираємо, а потім вирішимо, куди (чи кому) їх вкласти.

3. Немає законів — немає влади

Немає влади — кожен сам собі влада. Ринок капіталів — дзеркальне відображення кризи влади в цілому в нашому суспільстві. А в правлі, де всі грають не за правилами, грати за правилами — значить свідомо поставити себе у програвшу ситуацію. Невідомо, хто й коли перший почав гонку за відсотками, дивидендами й грошима, але в підсумку всі стали жертвами беззладдя — і інвестори, і емітенти, і фінансові посередники.

Подолати смуту беззладдя можна лише шляхом подолання організаційної кризи на ринку капіталів. Тут потрібен свій закон про владу, тобто про заходи з державного регулювання ринку цінних паперів в Україні. У цьому акті має бути чітко регламентовано структуру, статус і функції головних державних органів, що регулюють ринок цінних паперів в Україні. А нині виходить, як у тій приказці: де сім господарів, там хата неметена, — цілісна система відповідальності й контролю за станом ринку капіталів відсутня. Боявськи, центральне місце в такій структурі має зайняти нещодавно створена Комісія з цінних паперів Кабінету міністрів України, котра розробляла б проекти нормативних актів, встановлювала б правила, обов'язкові для виконання всіма учасниками ринку капіталів, і здійснювала б контроль за їхньою діяльністю.

Усе це сприяло б пожезваленню закоротковорічності, а роботи тут невгортно. І все ж такі з усіх проблем тут можна виділити дві, на нашу думку, першочергові. Перша — це нормативні акти, котрі регулюють ринки цінних паперів, створення яких акціонерних товариств (механізм голосування і виплати дивідендів, операції на вторинних ринках, взаємодія з реєстраторами і трансферними агентами, ведення реєстрів акціонерів, положення про органи управління АТ тощо), що особливо актуально на стадії переходу до широкомасштабної приватизації. І друге — це захист прав інвесторів, особливо при використанні ними своїх вавчери, бо скадали в цій сфері дискредитуватимуть саму ідею приватизації.

Нікто там не зацікавлений у нормальній роботі фондового ринку, як його професійні учасники, тому державне регулювання має доповнюватися саморегулюванням учасників РЦП через їхні асоціації. Таким асоціаціям має надаватися статус квазідержавних, з обов'язковим членством у них фінансових посередників. Найперше призначення таких саморегулювальних організацій — контроль за виконанням членами асоціації кодексу поведінки при укладанні угод з інвесторами і подання в ліцензуючий орган пропозицій про позбавлення ліцензій, якщо буде встановлено фактичний чи зловживання. Друге — це з'ясування, що на фондовому ринку є певні зрушення щодо організації і комісії з ЦП створено, і концепцію розвитку фондового ринку прийнято. Та, з іншого боку, комісія поки що ознак життя не вказує, та й не дивно: адже функції робочого апарату комісії має здійснювати управління цінними паперами й фінансовими ринками Мініфін, штат якого — кілька чоловік, перевантажених роботою з реєстрації емітентів, видавання ліцензій тощо.

Концепцію фондового ринку з подання Української фондової біржі прийняли таку, що, скажімо, шість членів підрозділу підготували як нову, котра зависла на визначенні. А рух професійних учасників фондового ринку взагалі розколовся на дві асоціації, що внесло додаткові складності в його організації.

Особливо непокоїть професійна підготовка учасників фондового ринку. В країні немає жодної кафедри РЦП у вузах і, відповідно, подібних спеціальностей. Найбільше, на що спромоглися наша вузівська наука, — це введення спекурсів з РЦП обсягом у 6—12 годин. Стає деліт очевидним, те, що ані школа не в змозі на даному етапі готувати фахівців з фондового ринку. Ті двохтисячні курси брокерів, аналітиків РЦП та інвестиційних керівників, що випустили вже не одну сотню чоловік, — то наш звичайний вал, котрий дає лише сертифікати, але нічого — для розуму і серця. Назріває серйозний розрив між завданнями на РЦП, що ускладнилися, і низькою кваліфікацією його учасників. Розв'язати цю проблему може створення Інституту РЦП у формі закритого АТ, засновниками якого могли б виступити саморегулювальні асоціації біржі, банки, фінансові посередники, міжнародні фондові організації. Держава також могла б виступити засновником, внісши свій пай у вигляді приміщення та будівель.

Такий Інститут був би немережовою організацією, але функціонував би на засадах самоопитування. Завданнями його стали б підготовка фахівців, ліцензування, аналітика, прогнози, наука, розроблення нових фондів технологій, підготовка й експертиза законопроектів, видавнича діяльність (в тому числі і випуск спеціального видання на кшталт «Ринка цінних паперів у Росії»), розроблення ідеології й створення різноманітної програмної продукції тощо.

Ринок капіталів — надто тонка й важлива справа, щоб пускати її на самотіль. Саме це призвело до його кризи. І завдання всіх зацікавлених осіб має полягати в такій його організації, щоб ніхто з нас не опинився знову біля розбитих дверей.

Юрій ОЧЕРЕТ,
генеральний директор ІК «Україна», кандидат економічних наук.

1. Витоки кризи

Що ж ми мали наприкінці року? Повилася бані двері, реверснуті офісні меблі, десятки кримінальних справ, тисячі обдурених, розлючених людей, котрі проклинають усе на світі. Та це не все. У трастів були безумовні боргові зобов'язання, тому вони й луснули раніше за інших. Гірше за все те, що захиталися й колоси на глиняних ногах — це й великі емітенти, передовсім київські, навколо цінних паперів яких увесь минулий рік ішла гра й у яких стрімко наближався час виплати обцяних дивідендів.

Такі метаморфози, що відбулися на ринку капіталів, явище досить незвичайне для нас і тому вимагає поглибленого аналізу. Адже становлення і розвиток ринку капіталів — важлива складова частина економічних реформ. Якщо за державного капіталізму, що звелось соціалізм, держава концентрувала у собі функції власника й інвестора, то тепер усі ці функції переходять до приватних рук. Інвестиції, розвиток виробництва, нове будівництво, структурна перебудова економіки — всі ці процеси відбуваються переважно через рух приватних капіталів. Але ж обдурена людина вдарує до того, що її обдурив, не піде та це й судова скаже. Тому проблема довіри до ринку капіталів, що розвивається, має загальнодержавний характер, а не є лише проблемою приватного інвестора, як намагаються заповнити на деякі офіційні особи.

Витоки кризи на ринку капіталів слід розглядати у трьох площинах: соціально-політичній, економіко-правовій та організаційній. Безперечно, що першочергово тут буде нерозв'язані політичні проблеми, що навісало над нашим суспільством. Долю реформ в Україні це аж ніяк не вирішено, іх це не вдалося зробити необоротними. Економіка України застрягла посеред перепарів, а такий стан невизначеності для інвестицій найгірший — усі інвестори прагнуть передусім стабільності. Їм жовте дати, і то не відразу, лише тотальна приватизація, реформа фінансової системи, оздоровлення грошового обігу, лібералізація зовнішньої торгівлі, земельна реформа і на додачу до цього чого відповідна законодавча база. Лише ці й супутні заходи можуть створити те, без чого інвестиції в принципі неможливі, — сприятливий інвестиційний клімат. А пробуксовування реформ призвело до подальшого збубження населення, що поглибило проблеми ліквідності цінних паперів і залучення нових інвесторів. Це, у свою чергу, змусило глуху спіраль: немає інвестицій — немає зростання виробництва — немає зростання прибутків — немає інвестицій, — робити новий виток.

Соціальні причини кризи ринку капіталів похідні від політичних: відсутність радикальних реформ, нестабільність і падіння життєвого рівня з одного боку, а з другого — блиск і розкіш українських нуворішів, значною мірою дельували таку традиційну властивість нашому народові рису, як прагнення до продуктивної праці. Розрив взаємозалежності між такою працею та гідною мірою винагороди (що взагалі саме собою загрожує зруйнуванням будь-якого суспільства) призвело до того, що багато хто втратив соціально-психологічні дороговкази і сіпало довірився тим, що робить гроші з повітря. І не їхня провина у тому, що вони теж хотіли жити по-людськи за умов, коли їх усі покинули, — це наше загальне страхіливе лихо, коли здорові спонуки до праці згубилися за прагненням вийти за будь-яку ціну, навіть через отримання незаробленого.

І кого винуватитимуть ці люди, коли їх спіткає невдача (а таких лише у Києві набереться до 100 тисяч)? Чи не почуватимуть вони ностальгії за старими часами?

Опити показують, що до 80% дрібних інвесторів — фізичних осіб — становлять люди з середнім чи низьким рівнем доходів. Для них втрата їхніх невеличких заощаджень — катастрофа. І ці люди приножуватимуть лави супротивників реформ. А для політичних опонентів курсу реформ буде зайвий аргумент — ось, мовляв, до чого призводить ваш ринок.

Усі ці й інші чинники дестабілізують ринок капіталів в його основі.

2. Не вкладають гроші не можна

і вкласти немає куди

А якщо є, то все нетривке, хистке, невизначене: немає гарантій, немає просування вперед, незрозуміло, кому вірити. Про яку інвестиційну активність за таких умов можна говорити?

Рівень капіталізації доходів в Україні катастрофічно низький — він не перевищує 6—8%, тоді як у розвинених країнах він сягає 30%. Сподівання на те, що брак внутрішніх капіталів компенсують іноземні інвестори, безпідставний — у найважчі часи їх не буде поруч із нами. У кращому разі їх слід чекати через 2—3 роки, коли стане зрозуміло, що ми вийшли і без них. Та й взагалі, у кожному разі іноземні інвестиції можуть виступити лише каталізатором інвестиційного процесу, але не його головним складником. Звідси створення умов для розвитку внутрішнього, самодостатнього ринку інвестицій має бути пріоритетним державним завданням.

Політична воля до розвитку ринку капіталів в Україні допоможе розв'язати і проблему використання валютних коштів населення. За рубежом зараз осяго на рахунках в іноземних банках 15—20 млрд. доларів і жодні умовляння повернути їх назад не подіють, окрім економічного інтересу. А такий інтерес виникне лише за розвитку ринку цінних паперів (РЦП), коли з'явиться можливість для інвестування.

Активніше тоді поводитиме себе і дрібний інвестор, що тримає свої заощадження у ВКБ без руху і кредитує таким робом країну — емітента грошових знаків. Цього року було витрачено чимало зусиль, щоб залучити іноземну допомогу на один мільярд доларів, але цей мільярд — це саме та сума доходу, яку отримали США в Україні минулого року. А зараз на руках у населення 12—15 млрд. доларів США, більша частина яких лежить без руху. Якщо український товар продано, а натомість до країни ввезено грошові знаки, що лежать мертвим вантажем, то це безпроцентний кредит аж до того моменту, коли валюту буде пушено в обіг.

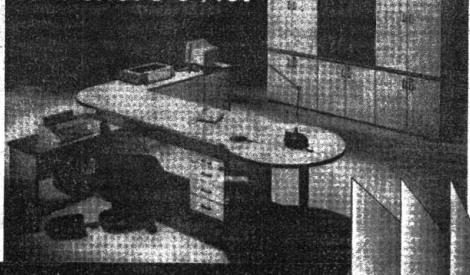
Політичний успіх реформ загальною і масовою приватизації як головної їх складової залежить від швидкого розвитку інститутів ринку капіталу. Адже отримавши значні майнові права, громадяни потребують відповідної інфраструктури й механізму реалізації таких прав. Проте відсутність радикальних економічних реформ призвела до кризи і в економіко-правовій сфері, і в галузі ринку капіталів. На ньому настав час стерв'ятників, де боротьба за гроші інвесторів часто-густо ведеється поза всіма правилами. Ринок капіталів зараз нагадує футбольне поле, де немає судді, а отже й свистка, і де гра йде практично в одні ворота — ворота рядового інвестора.

Цьому, сприяє практично повна відсутність законодавства в сфері РЦП. Усе, що ми нині маємо — це кілька законів, інструкції Мініфін та Фонду державного майна. У сфері довірного управління самотнім майном застиг куций і малозрозумілий «Закон про довірчі товариства». І це в такій складній і відповідальній сфері ринку капіталів, з якого в розвинених країнах законодавство складає грубецьні фоліанти. Та річ не лише в кількості, а й у якості. Вже згадані законодавчі акти багаті в чому застаріли і не відповідають вимогам часу, що ускладнилися, переповнені «дірками» й протиріччями. І це в умовах, коли клієнти зареєстрованих інвестиційних компаній, фондів та довірчих товариств перевищили тисячі і тисячі емітентів виходять на фондовий ринок після приватизації!

Звідси всі вичаши, що маємо: по Україні гуляють величезні маси фінансового капіталу; провітають інсайдерські угоди, коли керівники компанії використовують внутрішню інформацію для свого збагачення; «пірамідальні» схеми зі своїми, а не ринковими котуваннями стали швидше правилом, аніж винятком; немає ані найменшої відкритості, емітенти взагалі нічого не публікують про свою діяльність; усі заманюють клієнтів, проте далеко не кожен повертає їм про ринок і про їхні права тощо. За весь час існування фондового ринку у нас, по суті, не було жодного дійсно відкритого акціонерного товариства, яке демонстративно розкрило б свій баланс і відмовилося від звичних посылань на комерційну таємницю, яке оголосило б про відкриття емісії лише після того, як апробувало своє виробниче нововведення і отримало позитивні результати; яке оприлюднило б свій виробничий бізнес-план з усіма викладками, об'єктивний позитивний висновок поважних і незалежних експертів.

ІТАЛІЙСЬКІ МЕБЛІ, ЖАЛЮЗІ

та інші аксесуари і обладнання
СУЧАСНОГО ОФІСУ

Вам допоможуть добрати, купити, привезти і встановити
досвідчені дизайнери, менеджери і робітники
компанії «АБСОЛЮТ-ФЬОЧЕР» – лідера офісних меблів в Україні.

Київ
проспект
40-річчя Жовтня, 128
Тел.: 261-47-76
Факс: 261-34-28

**ABSOLUT
FUTURE**

КОТИРОВКИ ВЕКСЕЛЕЙ НА 23.01.95В КБ "ПРИВАТБАНК"		
ВЕКСЕЛЕДАТЕЛЬ		
Покупка векселей	Продажа векселей	в % к номиналу
Авдеевский коксохим. 3-д	66,8	
Алчевский металлург. к-т	67,0	
Днепропетровский металлург. к-т		70,0
Ингулецкий ГОК		78,4
Коксохим. 3-д им. Калинина		73,2
Металлург. к-т им. Петровского		70,0
Металлург. к-т г. Енакиев	67,4	
Никопольский 3-д ферросплавов	67,8	
Новокриворозовский ГОК		79,4
Орджоникидзевский ГОК		78,2
ПО «Павлоградуголь»		79,4
Южный ГОК	67,2	
в Днепропетровске: (0562) 79-05-95, 79-05-96, 79-05-97, 79-00-00, 47-70-52.		
в Киеве: (044) 227-54-22		

в Днепропетровске: (0562) 79-05-95, 79-05-96, 79-05-97,
79-00-00, 47-70-52.

в Киеве: (044) 227-54-22

Официальный представитель
Горьковского завода «ПО ГАЗ»
и ГП «Москвич» (АЗЛК)

Предлагает со склада в Киеве:

АВТОБУСЫ

KAVZ-3976
(пассажирские и
грузопассажирские)
ПАЗ-3205

МИКРОАВТОБУСЫ РАФ
разных модификаций

ЛЕГКОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

GAZ-3307
GAZ-3302 (полупортка)

Москвич 2141-S
Москвич-2335 пикап
(с тентом
или без него)
Москвич 2126
заднеприводный «ОРБИТА»

Автомобили УАЗ
пассажирские
грузовые
микроавтобусы

ИЖ-2715
грузовые и
грузопассажирские

GAZ-31029
GAZ-31029
(51 комплектация)
GAZ-31022
(универсал)
GAZ-310240
(представительская)

Телефоны в Киеве:
(044) 264-74-42, 264-96-69
тел./факс 264-24-05
263-70-11

Все
техническое — доступно!

Газосварка без карбида!

У Вас проблемы с карбидом, кислородом,
ацетиленом?

Не беда, обращайтесь к нам. Мы производим
промышленные электролизно-водные
газосварочные установки

ТЕРЕ-1.5Т

Толщина свариваемого металла 0.5 ... 5 мм,
Выход газовой смеси 1500 л/час,
Максимальная потребляемая мощность 4.5 кВт
Обеспечиваем гарантийное и послегарантийное
обслуживание

Звоните: (0572) 23-0127, 32-1903, 20-5396
Пишите: 310115 Харьков-115, а/я 3151
Приходите: г. Харьков, ул. Котлово, 29

Только установили фирму «Техноло»
заменяют ацетиленовый сварочный пост!

Доверительное общество
ЗАКОННО!

Реализует приватизационные средства через акции и
ОПЦИОН.

БЫСТРО!

Аккумулирует приватизационные средства под заказ.

ВНИМАТЕЛЬНО!

Рассмотрит предложения предприятий и финансовых
посредников по инвестированию приватизационных
средств.

Тел. (044) 228-09-42.

АО
«Днепродзержинский
автомобильный завод»

Производит
восстановление автобусов «Икарус»
любой модификации, степени износа и
сложности

Устанавливает

на автобус новые или качественно
отремонтированные агрегаты и сило-
вые установки производства Венгрии,
Германии, Украины

Укомплектовывает

автобус челнами, вторыми, инструмен-
том и др. расходными материалами

Выполняет

пожелания заказчика на исполнение
кузова и раскраску автобуса

Срок службы отремонтированных авто-
бусов — 8 лет.

В магазине завода Вы можете
приобрести запасные части,
элементы кузова, насосы
огорода.

Цены — договорные.

Контактные телефоны: (05692)
2-48-24; 2-70-87; 2-60-72.

Предприятие
реализует

глубинные насосы
типа

ЭЦВ 4", 5", 6", 8",
10", 12"

со склада в Буче и
на заказ

(43 моделей, станции
управления, провод
ВПД)

ВОЗМОЖЕН
БАРТЕР.

Тел.: (04497) 52402.

ПРИГЛАШАЕМ К
СОТРУДНИЧЕСТВУ
ДИЛЕРОВ.

ЭКОТЕХНИКА

Со склада в Киеве

полный
ассортимент пряностей
для мясоперерабатывающей
плодо-овощной
ликеро-водочной
хлебопекарной
промышленностей

тел.
(044) 277-35-00
(044) 245-31-11

Концерн
«Укрпроминвест»
реализует со склада
в Киеве:

- перец черный горошек
- душистый перец
- гвоздику
- мускатный орех
- корицу
- кардамон
- перец черный молотый (25 г).

Тел.: (044)
264-94-34, 264-94-42.

Реализуем

автомобили
КрАЗ, МАЗ, ГАЗ;

автозаправщики,

автокраны 14, 20 т;

автобусы ЛАЗ,
ПАЗ, КАВЗ;

тракторы ЮМЗ,

экскаваторы;

с оформлением и
доставкой.

Днепропетровск
(0562)
92-80-64.

ПОЛНЫЙ АССОРТИМЕНТ
ТРУБОПРОВОДНОЙ
АРМАТУРЫ

(задвижки, вентили,
фитинги, отводы и др.)

СЧЕТЧИКИ

(бытовые для газа)

СМЕСИТЕЛИ

(для ванн и моек)

со склада в Киеве

На здобуття
Державної премії
України
імені Т. Шевченка

Останнє воскресіння Григорія КОЧУРА

На жаль, досі є актуальним сказане Миколаєм Зеровим ще в двадцяті роки: «В наших літературних обставинах все ще мало справжньої культури. Мало знання, мало освіти...» Так, нам ще треба виступити в себе саме найкраще європейської літератури.

Серед тих, хто зрозумів це ще на початку століття, був і Григорій Кочур. І зовсім не випадковий заголовок обрано до цієї публікації. Доля поета й перекладача складалася так, що він не раз прощався з життям. Прожив і заслання на холодній Півночі, і виключення з Спілки письменників, і поновлення в ній... Єдине, що не могла зробити тоталітарна більшовицька система, так це призовати його не думати, не працювати розумом, забути мову і не озвучувати українською мовою образи світової поезії.

Досі перекладачі не стали або, точніше сказати, не сприйняли як культурно-громадянську як виправдане явище панаїї мовної освіти. Зараз багато говоримо про зв'язки з Європою, але робимо для того дуже мало. Той же Григорій Кочур, наприклад, відсутній в останньому довіднику українських письменників (Київ, 1988, упорядник В. Коваль та В. Павлюк). Лише перед смертю видатний перекладач зміг дочекатися виходу у світ сольного тому своїх перекладів «Друге відлучення»...

Як відзначав блискучий знавець творчості Григорія Кочура кримська дослідниця Марина Новикова, перекладач майстра охоплюють часовий простір в двадцять століть: від Архипова, Алєксєєва й Сафді до Шеллі та Джона Кітса, Оскара Уайлда, Антоніо Мачадо та Джузеппе Унгариетті, від Гете та Гайне до Артура Рембо та Едгара По. Григорій Кочур перекладав з 20 мов. Кількасот творів зарубіжних письменників завуваля по-українському дякуючи йому. Зауважу, що Григорій Кочур був не тільки перекладачем. Він — глибокий аналітик літературного процесу, автор не одного десятка статей, збірки власних віршів.

Микола Зеров, Максим Рильський (лауреатом премії імені Максима Рильського є й сам Григорій Кочур), Олександр Білинський — це вичитати й наставники неможливої трудності.

Зрозуміло, людина такої непростой долі, Григорій Кочур по-своєму осмислював призначення перекладача. Адже мови йому довелося вивчати не тільки в кабінетній тиші, але й в табірному бараці, у в'язниці. Письменник побирав у своїй праці спосіб, за допомогою якого він міг опиратися людине-навісницькій системі, вважати себе учасником руху опору в останній більшовицькій імперії. І зважувати «дротиним драконом» світ в уяві Майстра розширювався безмежно: з Європи перекладач потрапляв в Америку, в Азію... Цього у нього ніхто не міг забрати, бо той став був невідимим. Наперекір системі, яка прагнула перетворити його в «людину Ніхто», Григорій Кочур перетворювався то в Байрона, то в Пастернака, то в Пола Верлена... Жорстокій цей театр тривав вісім років. По смерті диктатора Майстер поселився в Ірпені під Києвом, де й закінчився недавно його дні.

***

Тепер ми зрозуміли, що незалежна Україна поставе по-справжньому лише тоді, коли її збудує у своїй свідомості творець українців. Нам ще належить створити державні слова (писав М. Орест). Тільки вони забезпечать єднання й неперервність духовного існування нації. В цьому контексті заслуговує найважливішого розгляду й підтримки проект Михайла Москаленка видати антологію «Письмоцвіт». Поетичний переклад України-Росії. Від перших перекладачів IX—X століть до сьогодення. Чільне місце в антології посідає й Григорій Кочур. Упорядник уяві до не перекладачів Сафді, Петрівки, Боллера, Ніцше, Еліота, Даро, Прешерна, Незнаха...

Віталій АВЛІЦОВ.

Закликають іменем Тараса

Що турбує?

Учасники обласної науково-практичної конференції «Від імені народу», що відбулася в Черкасах з нагоди 60-річчя від дня народження Василя Симоненка, узакрили відкритий лист до Президента України Л.Кучми. У листі, зокрема, йдеться: «Настигла чорна ніч про те, що гуманітарне управління Адміністрації Президента України розробляє новий варіант Закону про мову, в якому пропонується формула, за якою російська мова є мовою офіційного спілкування, а українська — державною. А це, як довела Всеукраїнська наукова конференція «Мова державна — мова офіційна»,

приведе до ще більшого, ніж було в СРСР, нищення української мови, до дальшої, не інтенсивної русифікації українського народу».

Учасники наукового зібрання з болем повідомили Президенту про те, що після його особливих заяв про намір надати російській мові статусу офіційної, у Черкаській області — у самому серці України, на священній землі Тараса Шевченка і Василя Симоненка, — на підприємствах і в державних закладах відмовляються виконувати Закон про мову, проводять документацію російською мовою.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

Милосердя

За пільговими цінами

Протягом останніх трьох років колектив Горішківського підприємства заводського типу працює за пільговими цінами на продукції харчування для соціально незахищених верств населення, інтернатів та будинків інвалідів. Тільки торік лікарні, дитячі садки, школи, центр обслуговування інвалідів і пенсіонери району одержали від підприємства овочевих, фруктових і м'ясних консервів на 814 мільйонів карбованців, за цінами нижчими від комерційних на 40 відсотків. Для одиноких, пенсіонерів і багатодітних, які проживають у селах, продається борошно, рис, олія, цукор та інші продукти харчування.

Богдан БЕРЕГЕТА.

Волинська область.

З добрим словом і Господом у серці

Перша на Сумщині громада сестер милосердя почала діяти при Спасо-Преображенському соборі в обласному центрі. 20 жінок за покликом серця і з вірою в Бога взялися доглядати хворих і літніх самотніх людей. Шосейні відлучення вони й будинок-інтернат для престарілих морально допомагають його мешканцям у нелегкий час життєвого надвечір'я.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

Полтаву «заміновано»... анонімами

Прогоди

Останнім часом Полтаву збентежили «теракти». Спершу вибухнули «вхідками» в дитячий садок. Затиш у містечку філію «Прингівчанки». А на різдвяні свята «замінували» школу № 30. Мільйони, які і ведуться в таких випадках, якісь заходять перестороги: терміново провела евакуацію, викликала саперів. Вибухівки не виявили, але першірка банку обійшлася у 8,5 мільйона карбованців, а школа погнала дорожню на 20 «лімонів».

«Жартівники» розшукують, страчаючи через містечку пресу Кримінальним кодексом, та триго- викликає й така проблема. Обласний центр не має спеціального підрозділу, який би міг виконувати саперно-піротехнічні роботи. За останнім анонімом лівим саперів викликали з Кременчука та Харківської області. Прибули вони лише другого дня, бо їх пересування ще треба було узгодити з Мінобором. І не чиста, що в приміщенні підключили аноніми, а коли б вибухнули...

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Троянди і женьшень — красиве і корисне

Винищувий траєкт зумів виростити на власній присадибці білячці двадцять тисяч штук «золотого кореня» женьшеню.

Лікарі, які оглядали його, як правило, опускали долі очі і безсилі розводили руками. Та він і сам відчував: недогод зашляхились топати рід — скуп на тріску, обличчя жовте, як бік, а в середині без уяви ніяк. І це в неповних двадцять літ...

Достеменно він і не може сказати, що його втягувало: чи то справді таку силу мали трави, що їх добули наразді північ, чи, може, на ноги став тому, що «дуже хотілося жити», однак відтоді почав зовсім іншими очима дивитися на лікарські рослини. Йі пошнє не проміняє жодної книги чи публікації з фітотерапії.

Якось в журналі «Природа і людина» його захопила розповідь траєкти з Приморського краю. Коли закінчив читати, й собі захотілося спробувати виростити «золотий корінь». На радість, пакуночок з насінням (ліно-корінь, виявився, виростав з насіння) пошта принесла досить швидко. Одне насіння розпустило — припало а кіпці літ: «Він не перший, на чий прохання я відшукую, однак поки що в жодного з моїх адресатів в Україні рослини так і не прижилися».

Перший урожай він отримав через п'ятнадцять років — п'ять кілограмів коренів приніс до однієї з винищувих вітеп. Потім по-

На «Ніко» шиють пречудові чобітки...

Наша марка

Європейська якість і національні традиції вирізняють продукцію Миколаївського акціонерного виробничо-торгового підприємства. З конвеєра «Ніко» щороку сходять кілька мільйонів пар дитячого, жіночого та чоловічого взуття зі шкіри, замінника, замші, текстилю. Сучасні технології та прогресивне устаткування провідних фірм світу, створення добрих партнерських відносин з Францією, Італією, Швецією, іншими кра-

їнами дають змогу колективу тримати марку на найвищому рівні. Успіхи «Ніко» з виробництва та реалізації взуття на внутрішньому ринку відзначено минулою року міжнародною діамантовою зіркою якості, присудженою Інститутом маркетингу в Мехіко.

Фото

Олександра КРЕМКА.

На експорт!

«Арлі» і «Хеко» у херсонських костюмах

Ряд взаємовигідних контрактів уклав херсонська виробничо-торгівельна фірма «Красень» з іноземними партнерами. Через празьке підприємство канадсько-словацька фірма «Арлі Фешон» замовила півтори тисячі вишуканих чоловічих костюмів різних моделей, які будуть відправлені клієнтам до 20 лютого цього року. Виготовлення одного костюма коштує замовникам від 6,5 до 7,3 долара США. Західнонімецьке підприємство «Хеко Беклаудт Хайнцельман» після виконання контрактів одержить 860 блайзерів і 2,5 тисячі жіночих костюмів. Раніше через київського посередника (спільне українсько-німецьке підприємство «Халпанекс») херсонці вже виконали солідне замовлення для названого клієнта.

Попит на продукцію «Красень» зріс після того, як за допомогою зарубіжних партнерів фірма реконструювала лі-

нію з виготовлення сучасних швейних виробів. З нового року на європейський риєн вдалося підняти технологію волого-теплової обробки тканин, які теж, до речі, надходять від замовників з-за кордону. Одержувана давальницька сировина допомагає місцевій фірмі не тільки успішно експортувати продукцію (торік експорт становив 55 відсотків від обсягу), а й наповнювати нею внутрішній риєн. Через власний фірмовий магазин «Голочка» минулої року, приміром, було продано населенню 87 тисяч різноманітних швейних виробів вищого ґатунку. На місць вистави продукції, що відбулася днями, костюми «Красень» викликали чималий інтерес. Планують укласти нові договори, але вже з українськими партнерами.

Іван КАЛІНИЧЕНКО.

Херсон.

З життя диаків

бував ще в кількох: «Така незначна кількість нас не може зацікавити. Ми приймаємо не менш як сто кілограмів».

Та він продовжував працювати. Заворі склав іспити до медичного Інституту лікарських рослин. Крім 14-ти женьшеньських ділків у нього росте багато інших лікарських рослин. Можливо, його сподвижницька праця все-таки зацікавить когось? Виничання готовий і надати розписку своїм діло-тради, однак, погодиться, йому потрібна підтримка.

І наспіві про те, чому ще й до сї знів маску невідимих з свого героя. «Я в давнє проше, — казав він на пропання, — не робить цього. Належить турніти...

всі мої старання підуть за волюю...»

А де ж заганіди троянди? Їх вони називає з раннього літа і до пізньої осені (осень не в'януть навіть до морозів). І сієлять, падає, отих погнених кущів — 10? 20? 100?. Троянда повинна — важко навіть повірити — вже «заулиця» ділянку, на якій росте 800 кущів! «Вік би не помирав через ту красу, — розкаїває в пошнїй обличчя співрозмовника, — вітку через неї не можу навіть обдати в хаті...»

Дівак чоловік? Диак! Ще й який!.. Вітм, може, це ми диакі... Виктор СКРИПНИК.

Винищувська область.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президент Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Реконлегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, В. ЖЕНКЕРА, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34,
441-89-44.
• Рукописи не повертаємо.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання —
КП № 1 від 18.09.1990 р.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
• Редакція не замиє подіє позачасно авторів публікацій.
• За точність викладення фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень.
(крім неділі й понеділка)
Українською і російською мовами.
Видання 60953.
Тираж 509173.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.
123 4 5 6 7 8 9 0.
Зам. 0311015.